

Plads til alle

- Fem skridt mod et mere rummeligt arbejdsmarked

Alt for mange mennesker i Danmark er uden for arbejdsmarkedet. Alt for mange går år efter år uden arbejde. For nogen er det eneste problem, at der lige nu mangler arbejdspladser på grund af den økonomiske krise. Her er svaret enkelt: Der skal skabes arbejdspladser, og vi skal blive bedre til at deles om dem, der er.

Men der findes også en stor gruppe, som også før krisen havde meget svært ved få foden indenfor. Som år efter år går arbejdsløse og kommer længere og længere væk fra arbejdsmarkedet.

Disse grupper omfattede i december 2014 i alt ca. 125.000 personer, heraf 109.000 på kontanthjælp og uddannelseshjælp med aktivitetsydelse og ca. 16.000 på ledighedsydelse. Hertil kommer ca. 70.000 job- og uddannelsesparate kontanthjælpsmodtagere, som også har svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet af den simple grund, at der ikke er job til dem.¹

Det såkaldte Carsten Koch-udvalg har netop spillet ud med forslag til, hvordan man kan øge beskæftigelsen for disse grupper. Men det er præget af et enøjet fokus på den lediges pligt til at finde arbejde og på et markant fravær af fokus på arbejdsgivernes ansvar for at skabe plads.

Ingen har indtil nu taget fat om det grundlæggende problem: At denne gruppe ledige ikke er efterspurgt på arbejdsmarkedet, og at de færreste af dem kan træde ind i et job på ordinære vilkår.

Man kan tage nok så mange penge fra udsatte ledige og gøre deres tilværelse endnu mere utryg, end den er i forvejen. Hvis der ikke er et arbejdsmarked til at tage imod dem, er vi lige vidt.

Hertil kommer, at arbejdsmarkedet, siden krisen slog igennem i 2008, er blevet mindre rummeligt. Arbejdsgiverne er blevet langt mere krævende og langt mere tilbøjelige til at importere arbejdskraft fra andre EU-lande i stedet for at give nogle af de mange lokale arbejdsløse en chance, herunder mennesker der ikke lige kan yde 100 %.

Den første forudsætning for at hjælpe denne gruppe er, at der bliver skabt plads til dem på arbejdsmarkedet. Der er brug for, at samfundet tager ansvar. At vi ikke kun stiller krav til de arbejdsløse, men også til arbejdsgiverne.

Den anden forudsætning er, at der i forhold til disse grupper ydes den socialpolitiske indsats, som skal til for at hjælpe dem tættere på arbejdsmarkedet. Her er "kortest vej til job" ofte en tidskrævende proces, som kræver langt større ressourcer, end der bliver sat af til det formål i dag.

I dette udspil vil vi dog koncentrere os om den første forudsætning – at skabe plads på arbejdsmarkedet. Vi præsenterer en række initiativer, som vil kunne sikre mindst 25.000 nye job til mennesker med nedsat arbejdsevne og til ikke-arbejdsmarkedsparete kontanthjælpsmodtagere over de kommende tre år. Med andre ord er dette udspil den nødvendige start, men ikke nok i sig selv.

¹ [Opgørelse over kontanthjælpsmodtagere december 2014](#)
[Ledighedstal december 2014](#)

1) Isbryder-ordning for udsatte ledige

Det er ofte nærmest umuligt for de omtalte grupper at komme ind på arbejdsmarkedet. Der er derfor brug for en særlig hjælp i form af en isbryder-ordning, som giver støtte til offentlige og private arbejdsgivere, der ansætter udsatte ledige i ordinær beskæftigelse.

Ved finanslovsforhandlingerne i 2000 lykkedes det Enhedslisten at lave en aftale med Nyrup-regeringen om den såkaldte servicejob-ordning. Ordningen betød, at kommuner, amter og statslige arbejdsgivere kunne få et tilskud på 100.000 kr. årligt, hvis de ansatte ledige over 48 år i ordinær beskæftigelse. Det var samtidig et krav, at ansættelsen ikke måtte blive en erstatning for fyrede medarbejdere.²

Ordningen var reelt udgiftsneutral for samfundet, da de penge, man sparede på udbetaling af dagpenge, oversteg tilskuddet til arbejdsgiverne. Desværre blev den hurtigt afskaffet efter magtskiftet i 2001.

I dag er der atter hårdt brug for ordningen. Ikke kun fordi vi skal skabe plads til mange med nedsat arbejdsevne, men også fordi der mangler hænder i den offentlige sektor, ikke mindst velfærdssektoren, efter år med omfattende nedskæringer.

- *Enhedslisten foreslår at genindføre en isbryder-ordning. Denne gang ikke målrettet en særlig aldersgruppe, men målrettet ikke-arbejdsmarkedssparate kontanthjælpsmodtagere og mennesker med nedsat arbejdsevne.*
- *Arbejdsgivere kan med den nye isbryderordning få et tilskud på 150.000 kr. årligt i op til 3 år, hvis de ansætter en ledig fra disse grupper. Betingelserne er, at ansættelsen sker på normale løn- og arbejdsvilkår. Offentlige arbejdsgivere skal dokumentere, at der er tale om en meransættelse, og private arbejdsgivere må ikke gennemføre fyringsrunder, mens de modtager tilskuddet. Enhedslistens forventer, at mellem 10.000 og 20.000 udsatte ledige i de første tre år kan få glæde af ordningen*
Forslaget er udgiftsneutralt for de offentlige kasser, da sparede udgifter til kontanthjælp, aktivering mm. overstiger tilskuddet på 150.000 kr.

2) Lær af Sverige: Opret en offentlig flexjob-virksomhed³

Sverige har gennem mange år haft den statslige socialøkonomiske virksomhed Samhall. Det er Sveriges største servicevirksomhed med mere end 21.000 medarbejdere med nedsat arbejdsevne fordelt på 250 afdelinger.⁴ Samhall tilbyder på normale markedsvilkår tjenester lige fra rengøring og ejendomsvedligeholdelse til logistik og produktion. Virksomheden er ejet af den svenske stat og har en årlig omsætning på omkring 7 mia. kr. Dens centrale mission er at skabe udviklende arbejde for personer med nedsat arbejdsevne ved at matche den rette person til det rigtige job i konkurrencedygtige kundeopgaver hos såvel offentlige som private kunder.

² <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=93117>

³ Enhedslisten har allerede fremsat et beslutningsforslag om at oprette en tilsvarende virksomhed.

http://www.ft.dk/samling/20141/beslutningsforslag/b66/html_som_fremsat.htm

⁴ Der henvises til »Delårsrapport Januari-september 2014«, Samhall.

De ansatte udfører opgaver hos kunden, men Samhall står for personaleledelsen. Arbejdsgiveren får løst sit behov for arbejdskraft og får mere mangfoldighed i arbejdsstyrken, og virksomheden tager et socialt ansvar. Samhalls ansatte klarer sig bedre og får lettere ved at tage skridtet til et job hos en anden arbejdsgiver. Alle ansatte får overenskomstmæssig fuldtidsløn og skal mindst arbejde 12 timer.⁵ Samhall er underlagt skrappe krav, der skal hindre konkurrenceforvridning, og de må ikke bruge kompensationen fra staten til at sænke deres priser under markedsprisen.

- *Enhedslisten foreslår, at der oprettes en lignende statslig flexjobvirksomhed i Danmark, som kan beskæftige mennesker med nedsat arbejdsevne. Enhedslisten forventer, at der, når virksomheden er fuldt oprettet, inden for en tre-årig periode vil være 10.000 ansatte.*

Flexjobvirksomheden forventes at blive udgiftsneutral grundet de sparede udgifter til ledighedsydelse og kontanthjælp for 10.000 personer.

3) Solidarisk udligningsordning

Der er heldigvis mange arbejdsgivere, der giver plads til flexjobbere. I alt 55.000 flexjobbere er allerede i dag i beskæftigelse⁶. Men endnu flere arbejdsgivere springer over, hvor gærdet er lavest. Det er ikke fair.

På det statslige område findes i dag en udligningsordning, der indebærer, at alle statslige arbejdsgivere indbetaler til en fælles ordning, som er med til at betale til de statslige arbejdspladser, der ansætter flexjobbere.⁷

- *Enhedslisten foreslår, at der oprettes en lignende udligningsordning på flexjob-området, så alle private og offentlige arbejdsgivere enten tager et medansvar for at skabe et rummeligt arbejdsmarked eller betaler til dem, der gør. Dermed kan man øge tilskuddet til arbejdsgivere, der tager flexjobbere.*
- *Det skal være en forudsætning, at de ansatte flexjobbere får reel løn for deres arbejdsindsats i modsætning til i dag, hvor en del arbejdsgivere undervurderer deres flexjobberes effektive arbejdstid og dermed slipper med lavere timeløn. Det skal ligeledes være en forudsætning, at flexjobberne får lov at arbejde det antal timer, de er vurderet at kunne arbejde.*

Enhedslisten anslår, at en udligningsordning for flexjob vil skabe omkring 5.000 nye fleksjob over en treårig periode.

4) Styrkelse af de social-økonomiske virksomheder

Der findes ca. 300 socialøkonomiske virksomheder i Danmark med i alt ca. 3500 fuldtidsstillinger. På almindelige markedsvilkår skaber disse virksomheder gode produkter og god service for både forbrugere, offentlige og private virksomheder. Samtidig løfter de et stort ansvar med hensyn til at beskæftige mennesker, der af den ene eller anden grund har nedsat arbejdsevne.

⁵ Det er Enhedslistens holdning, at vi skal ændre lovgivningen, så mennesker der ikke kan arbejde 12 timer om ugen igen får ret til førtidspension.

⁶ <http://www.statistikbanken.dk/AULK04>

⁷ [Statens fleksjobordning](#)

Enhedslisten og regeringen har i Finanslovsaftalen for 2013 aftalt at styrke denne udvikling. Det er udmøntet i en lov om registrerede socialøkonomiske virksomheder, nedsættelsen af Rådet for socialøkonomiske virksomheder og etableringen af et vækstcenter for socialøkonomi under Socialstyrelsen.

Men der skal også – som påpeget af den af ministeriet nedsatte arbejdsgruppe om socialøkonomi – skabes finansielle rammer for oprettelse af langt flere socialøkonomiske virksomheder, ligesom flere kommuner skal være aktive med hensyn til at understøtte og samarbejde med socialøkonomiske virksomheder.⁸

Enhedslisten foreslår:

- *I samarbejde med KL tages der initiativ til en oplysningskampagne henvendt til kommunerne om, hvordan de kan understøtte udviklingen af socialøkonomiske virksomheder herunder give sådanne virksomheder fortrinsret i forbindelse med offentlige indkøb.*
- *Regeringen tager initiativ til at etablere en socialøkonomisk investeringsfond som anbefalet af regeringens arbejdsgruppe. En sådan fond kan yde startkapital på favorable vilkår. Det kan f.eks. ske efter samme model som den grønne investeringsfond, der er aftalt mellem regeringen, Enhedslisten og SF, hvor staten bidrager med en opstartskapital på f.eks. 100 mio. kr., og private fonde og andre interesserede investorer bidrager med f.eks. 400 mio. kr.*

Enhedslisten forventer, at initiativerne inden for få år vil føre til yderligere 3500 arbejdspladser, som primært vil blive besat af mennesker med nedsat arbejdsevne.

5) Flere sociale klausuler

Når det offentlige udbyder opgaver til private leverandører, stilles der i dag mange steder krav om, at den private virksomhed skal tage ansvar for at uddanne lærlinge. Det ville være fornuftigt ligeledes at stille krav til de private leverandører om at tage ansvar for et rummeligt arbejdsmarked.

- *Enhedslisten foreslår, at der ved alle offentlige kontrakter på såvel anlægs- som serviceopgaver over en vis størrelse stilles krav til arbejdsgiveren om at ansætte en vis andel flexjobbere i forhold til virksomhedens størrelse. Samtidig skal kommunerne have mulighed for at give socialøkonomiske virksomheder forrang som leverandører til det offentlige.*

Enhedslisten forventer, at det vil skabe plads til 900 flexjobbere over en tre-årig periode

Finansiering

De fleste forslag er udgiftsneutrale, og den samlede effekt af Enhedslistens forslag vil øge statens indtægter i form af sparede udgifter og øgede skatteindtægter. I den udstrækning, der i en periode er udgifter til investeringer i initiativerne, vil Enhedslisten finansiere dem fuldt ud gennem en øget beskatning af kapitalindkomster samt af de højeste indkomster.

⁸ [Anbefalinger fra arbejdsgruppen](#) og [Regeringens 10 initiativer til styrkelse af socialøkonomi](#)